І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 207. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 30-го ЖОВТНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 30, 1962 No. 207. VOL. LXVIII.

МОСКВА, НАТРАПИВШИ НА ОБОРОННУ РІШУЧІСТЬ АМЕРИКИ, ЗАПОВІЛА ЛІКВІДАЦІЮ СВОЇХ АГРЕСИВНИХ РАКЕТНИХ БАЗ НА КУБІ ПІД НАГЛЯДОМ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ; ПРЕЗ. КЕННЕДІ ПРИЙНЯВ ОБІЦЯНКУ ХРУЩОВА ТА ЗАПОВІВ ПРИПИНЕННЯ БЛЬОКАДИ КУБИ; ПОРОЗУМІННЯ В СПРАВІ КУБИ ВІДКРИВАЄ МОЖЛИВІСТЬ ДАЛЬШИХ ПЕРЕГОВОРІВ І ПОРОЗУМІНЬ В ІНШИХ СПІРНИХ СПРАВАХ

ХРУЩОВ ПОГОДИВСЯ ЗАБРАТИ З КУБИ РАКЕТИ — ЗДА ПРИПИНЯТЬ БЛЬОКАДУ

Москва. — Нікіта Хрущов переслав в неділю 21-го жовтня ц.р. радіодепешу президентові Кеннеді, в якій повідомляє його про видані вже ним розпорядження, щоб розмонтувати на Кубі й перевезти назад до Совєтського Союзу ракети, погодившись водночас на контролю збоку Об'єднаних Націй. Хрущов прикрасив той свій відворот пропагандивними фразами на тему свого миролюбія та своєї дальшої опіки над Кубою Кастра. Він покликався на заяву президента Кеннеді з 27-го жовтня ц.р., що ЗДА не переводитимуть інвазії проти Куби та висловив переконання, що ця заява охоплює теж зобов'язання збоку всіх латино-американських країн. Водночас Хрущов висловив надію, що між західнім оборонним союзом НАТО і совєтським бльоком т. зв. Варшавського пакту будуть нав'язані зв'язки для відпруження міжнародної ситуації. У тому своєму радіозверненні до президента Кеннеді Хрущов знову скаржився на порушення совєтського повітряного простору одним американським літаком. Про Туреччину Хрущов у листі вже не згадав ані слова. Президент Кеннеді, не чекавши на отримання листа від Хрущова, негайно потвердив перебрання тієї радіопередачі та погодився припинити бльокаду, чи пак карантену Куби, якщо тільки будуть зліквідовані совєтські ракетні бази на Кубі. До того часу одинаково та карантена, як і летунська розвідка над Кубою будуть продовжуватись. В окремій заяві Кеннеді привітав „державницьке" рішення Хрущова та висловив признання для мирових посередницьких послуг, що їх виявив генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант. Щодо згаданого вгорі летунського інциденту над совєтською територією, то президент Кеннеді висловив з цього приводу жаль в листі до Хрущова та виявив, що дійсно — неузброєний і без фотоапаратів — американський літак вилетів в місії в північно-арктичному обширі для зібрання даних про радіяцію у зв'язку з совєтськими нуклеарними експериментами. У поворотній дорозі той літак збився зі шляху. Побачивши свою помилку, пілот просив свою базу скерувати його на правильний курс, що й сталося. Кеннеді заявив, що будуть видані розпорядження, щоб такі випадки не повторювались. Хрущов заявив, що для переведення переговорів про розмонтування і перевезення назад совєтських ракет та про міжнародну контролю над цією процедурою, він висилає до Ню Йорку першого заступника міністра закордонних справ, Василія Кузнєцова, який дійсно вже прилетів до Н. Йорку. Генеральний секретар У Тант заповів свій відлет до Гавани на Кубі, щоб переговорити всю справу з Фіделем Кастром. Кастро заявив готовість вислати кубинський літак по У Танта, але той відповів, що воліє покористуватись власним літаком. Таким чином кубинська криза в її найгострішій стадії ніби зліквідована і переходить назад у стадію холодної війни у трикутнику Вашингтон-Гавана-Москва.

ЗДА ВІДКИНУЛИ ПРОПОНОВАНИЙ ХРУЩОВИМ ТОРГ: ТУРЕЧЧИНА ЗА КУБУ

Вашингтон. — Президент Кеннеді проголосив в минулу суботу 27-го жовтня ц.р. коротку заяву у відповіді на довгого листа Хрущова, оприлюдненого негайно совєтським пропагандивним апаратом, в справі мирного полагодження кубинської кризи. Хрущов запропонував, що він забере з Куби „споруди, що їх (Америка) вважає за офензивні", якщо те саме ЗДА зроблять з такими ж спорудами в Туреччині. Хрущов погодився, щоб після того міжнародна комісія з Об'єднаних Націй, на склад якої дали свою згоду СССР, ЗДА, Туреччина і Куба, перевірила, чи всі ті споруди дійсно зліквідовані. Водночас Хрущов заявив, що СССР проголосить деклярацію про пошанування непорушности турецької території і не втручання в її внутрішні справи, якщо те саме ЗДА зроблять у відношенні до Куби. Хрущов, врешті, щоб свою пропозицію зробити більш принадливою та атракційною для азійсько-африканських невтральних країн, заявив, що така „компромісова" злагода облегшить порозуміння в справі припинення атомових експериментів і „в усіх інших контроверсійних справах", які „чекають на свою обов'язкову розв'язку". Президент заявив у своїй відповіді, що „багато непричетних пропозицій зроблено впродовж останніх 24 години, включно з одною, що її саме передано через радіо з Москви". В отій пропозиції, мовляв, говориться про безпеку країн з-поза західньої гемісфери, тим часом актуальний конфлікт стосується виключно західньої гемісфери. Президент стверджує, що загроза для безпеки західньої гемісфери не тільки не зменшилась, а зросла, бо праця над влаштуванням ракетних споруд на Кубі продовжується в „нагальному темпі". Тому першим ділом є те, що праця над тими спорудами мусить припинитись, кубинські офензивні роди зброї мусять стати „неоперативними", а дальші достави офензивної зброї на Кубу мусять припинитись. Що стосується безпеки країн поза цією гемісферою, то ЗДА віддавна виступали за контрольованим обмеженням збросння і цю справу можна знову розглянути, як тільки буде зліквідована теперішня загроза, створена Совєтами.

В АМЕРИЦІ

● Президент Кеннеді підписав резолюцію Конгресу про організацію окремої комісії, яка має скласти плян відзначення 150-річчя битви над озером Ірі, яка відбулася під час війни 1812-го року. Відзначення 150-річчя має відбутися в серпні 1963 р.

● Білий Дім повідомив, що припиняться всі прийняття, які були заплановані перед кубинською кризою. Внаслідок того не відбулося прийняття для поетів, які відбували свій Крайовий Фестиваль у столиці, і не відбудеться прийняття 30-го жовтня в пошану великої княгині Шарльоти Люксембурзької.

● „Голос Америки" повідомив 25-го жовтня, що йому вдалося з успіхом передати за залізну заслону авдицію про Кубинську кризу та бльокаду, хоч совєтські техніки старалися заглушити передачі радіової станції „Голос Америки". Передача відбулася 10 мовами на 60-ох різних хвилях, і комуністи не могли всіх заглушити.

● Хоч відбувається бльокада Куби і Кастро перевів повну мобілізацію, то кубинське радіо повідомило, що до Гавани прибув корабель із тваринами совєтського цирку, який почне тим давати циркові вистави. Циркові артисти прибули на Кубу ще перед бльокадою. Шкода, що між кльовнами немає Микити із черевиками, бо тоді циркові вистави були б цікавіші.

ПІД ТЯГАРЕМ ДАЛЕКОСЯЖНИХ РІШЕНЬ

Президент Кеннеді, із сконцентровано суворим обличчям, під час останніх днів Кубинської кризи

Британія, Франція і Німеччина підтримують ЗДА проти Москви й Куби

Париж. — Французький президент Шарль де Голь в свому останньому зверненні в радіо до народу, перед недільним плебісцитом в справі способу вибирання французьких президентів звернув увагу французам на важку теперішню міжнародну кризу та на потребу сильної і стабільної влади у Франції, яка цілком підтримує становище Америки в її спорі з СССР за Кубу. Британський прем'єр Геролд Мекміллен негайно проголосив свою солідарність з становищем президента Кеннеді, що справи закордонних баз, що входять в оборонну систему НАТО, не можна переплутувати із справою загрози, яку штучно створила Москва, перетворивши Кубу в свою ракетну базу. Так само старий західньо - німецький канцлер Конрад Аденауер виголосив в минулу п'ятницю через радіо і телевізію промову до німецького народу, підкресливши солідарність німецького народу з американським в теперішній важкій міжнародній кризі. Аденауер звернув увагу, що нема познак, що воля Берліну загрожена у зв'язку з тими подіями". Західні великодержави і ми є на всякий випадок готові боронити волю Берліну".

● Колишній президент Д. Д. Айзенгавер, промовляючи в Питсбургу, Па., в залі Громадянської Арени до 14.000 присутніх, закликав американців до особистих жертв, які були б потрібні у зв'язку з кубинською кризою. Але Айзенгавер підкреслив, що „жадна закордонна криза не може спричинити того, щоб республіканці не голосували згідно з сумлінням та не вибирали тих, яких уважають за гідних вибору. Айзенгавер промовляв 15 мінут, присутні оплескували його промову 23 рази.

Святочний бенкет з нагоди 20-ліття УПА в Ню Йорку

Ню Йорк. — Заходами Організацій Визвольного Фронту влаштовано тут в суботу 27 жовтня святочний бенкет з нагоди 20-ліття УПА. Бенкет відбувся в готелі „Ню Йоркер", у Великій Балевій Залі, з участю понад 250 колупівців і гостей. Після вступної молитви, яку відчитав о. Мелетій Соловій, ЧСВВ, бенкет відкрив голова Товариства був. Вояків УПА ім. ген. хор. Тараса Чупринки — п. Микола Грицков'ян, а проводив ним п. Іван Винник. Мистецьку частину бенкету виповнили виступи співачки Марії Балук, гості з Аргентини, яка виконала кілька українських народних пісень, хору - капелі юних бандуристок при Осередку СУМА в Ню Йорку під орудою п. Данилова, що відспівав в'язанку партизанських пісень, і рецитацій кількох віршів з повстанською тематикою п. Я. Пінот - Рудакевича. Доповідь про ґенезу УПА і її непроминальне значення у визвольних змаганнях українського народу виголосив п. І. Білинський. Глибоке враження на присутніх справив виступ д-ра Я. Падоха, головного секретаря УНСоюзу, що, як адвокат родини сл. п. Степана Бандери, виступав на процесі в Карльсруге. Д-р Я. Падох змалював психологічний портрет рафінованого злочинця Сташинського, як виплоду московсько - большевицької терористичної системи, і стисло представив перебіг судового процесу, що фактично обернувся проти московських диктаторів, як організаторів убивства. Офіційну частину бенкету закінчено співом українського національного гимну і молитвою, що її відчитав о. Семен Гаюк. Після бенкету, під звуки оркестри „Амор", відбулася забава з танцями, яка тривала далеко за північ.

У НЮ ЙОРКУ ВИСТАВЛЕНО П'ЄСУ ЛЕОНІДА ПОЛТАВИ „АКТОРИ"

Ню Йорк. — В суботу, 27-го жовтня ц. р. виставлено у залі Джуньйор Гайскул при Евні „Б" в Ню Йорку драматичну виставу на три дії Леоніда Полтави „Актори", з двома тільки дієвими особами, що їх грали відомі артисти з Філядельфії, Богдан Паздрій і Марія Степова - Карпяк. Інж. Б. Бобинський подбав за звукове оформлення — радіопередачі, що виконували ролю третьої дієвої особи. Б. Паздрій був теж режисером п'єси. Обоє артисти - виконавці, як і директор Йосип Гірняк, що йому й пані Олімпії Добровольській була присвячена та п'єса, дістали багато квітів. Не вважаючи на кілька одночасних інших імпрез в Ню Йорку, заля майже була повна.

ЗОРІН ЗАПЕРЕЧУВАВ, ХРУЩОВ ПІДТВЕРДИВ

Під час сесії Ради Безпеки ОН, що відбувалася в четвер минулого тижня, американська делеґація до ОН демонструвала летунські фотознімки розбудованих Совєтами на Кубі ракетних баз. Совєтський представник до ОН Валеріян Зорін заперечував наявність будь-яких совєтських далекосяжних ракет на Кубі і висміював демонстровані фота, як „фальшивку" американської Центральної Розвідчої Агенції. Два дні пізніше сам Хрущов підтвердив наявність совєтських ракет на Кубі й обіцяв їх забрати, викриваючи Зоріна, як брехуна.

Де Ґоль виграв плебісцит у справі вибору президентів Франції

Париж. — У всенародному плебісциті, який відбувся у Франції в неділю 28 жовтня ц. р. у справі способу, як вибирати майбутніх президентів Франції, за внесення де Ґоля, щоб той вибір відбувався безпосереднім і загальним голосуванням, голосували 61.76% громадян. Ця цифра може ще дещо змінитися, але поважної різниці вже не буде. Неприявних у голосуванні було дуже багато, бо на 27,579.424 управнених до голосування, голосували тільки 21,306.123 виборці, з чого 20,740.649 голосів було важних. 12,808.196 заявили „так", а 7,932.453 „ні". Тому, що президент де Ґоль мав заявити перед виборами, що він вважатиме 65% голосів в його користь за „тріюмф", а 62% за „успіх", то загально вважають, що він не виконає своєї погрози і не відійде тепер від влади. Коли відрахувати так мовити засадничо ворожі йому голоси радикальної правиці і комуністів, то демократичні партії, збльоковані проти де Ґоля, не змогли дійсно зібрати багато голосів. З другого боку, цей останній плебісцит виявив деяке послаблення позиції де Ґоля у Франції. Так, наприклад, з-посеред 90-ох адміністраційних департаментів у Франції, які в попередніх плебісцитах у 100% заявились були за де Ґолем, тепер найменше 13 департаментів голосували „ні". Сталось це головно в південних французьких департаментах, як, напр., в Марсейль, де найбільше французьких втікачів із Альжиру. Зате загально вважають, що в найближчих парляментарних виборах, які відбудуться у листопаді ц. р., опозиційні до де Ґоля партії знову матимуть більшість. Тому, що за конституцією того парляменту не вільно розв'язати впродовж найменше року, то криза у Франції буде продовжуватись найменше один рік. Уряд Жоржа Помпіду дістав вотум недовір'я 5 жовтня ц. р. і урядує тимчасово, до нових виборів.

У Бавнд Бруку відбувся похорон сл. п. проф. д-ра Б. Андрієвського

Бавнд Брук, Н. Дж. — Минулого четверга, 25-го жовтня, тут на українському православному цвинтарі відбувся похорон видатного українського громадянина - лікаря, сл. п. професора д-ра Бориса Ю. Андрієвського, який помер у Клівленді в суботу, 20-го жовтня. Тлінні останки Покійного були перевезені до Бавнд Бруку літаком. Похоронні відправи відслужив архиєпископ Української Православної Церкви в ЗДА, ВПреосв. Мстислав у сослуженні священиків. Українську громаду і, зокрема колеґ-лікарів репрезентували на похороні д-р Роман Осінчук, д-р Богдан Олесницький, д-р Ярослав Восвідка та д-р Микола Хиляк.

„Чорноморська Січ" і „Тризуб" перемагають

„Чорноморська Січ" Нюарк здобула минулої неділі 28-го жовтня, на грищі в Нюарку, гарну перемогу над „Польськими Соколами" 4:1, мимо того, що виступила до цих мистецьких змагань Американської Футбольної Ліґи без Боянівського і без Едвардса. В дружині заграв дуже добре цілий напад, в якому поділилися стріленими воротами МекЛавд, Савицький і Рада 2. „Чорноморська Січ" стоїть на четвертому місці показника Ліґи.

„Тризуб" Філядельфія переміг на своєму грищі у Філядельфії жидівську дружину „Гакоах" вислідом 1:0. Цим скромним вислідом „Тризуб" здобув дальші дві точки і стоїть певно на першому місці показника Американської Футбольної Ліґи.

УСК Ню Йорк зазнав першої поразки в цьому сезоні у чергових змаганнях з „Готою" за мистецтво „Великої Десятки" Німецько - Американського Футбольного Союзу. У завзятій і гострій грі яка закінчилася програною УСК-у 0:1, рішальні ворота впали на п'ять хвилин перед кінцем. В першій півгрі УСК задержав безворітний вислід граючи проти вітру, а в другій значно переважав і обстрілював ворота противника, який здобув ворота з випаду. УСК грав без Бредлі, а крім цього втратив вже в першій хвилині Карті, який зломив ногу. Після цієї програної на своєму грищі в Коледж Пойнті УСК все таки має найкраще відношення точок 8:2. „Гота" завдяки одній грі більше опинилася перед УС-К-ом на першому місці з точками 9:3.

КАСТРО ДОМАГАЄТЬСЯ ДАЛІ БАЗИ ҐВАНТАНАМО

Вашингтон. — 28-го жовтня прем'єр Кастро домагався, щоб ЗДА евакуювали свою морську базу Ґвантанамо, яка є на Кубі від часу кубинської самостійности. В політичних колах гадають, що Кастро висловив це домагання тому, що хоче рятувати свій престиж після того, як зрадив його приятель Хрущов, який погодився знищити свої бази на Кубі та забрати керовані ракети з кубинського острова, хоч американці навіть не припинили бльокади Куби. Департамент Оборони заявив, що бльокада продовжуватиметься, аж поки не будуть виконані обіцянки Хрущова про знищення баз і ліквідацію ракет. Кастро буде старатися виставляти свої домагання та рятувати свій престиж, хоч ЗДА навіть не думають дискутувати про правний стан своєї морської бази на Кубі. Не є відомо, чи Москва інформувала Кастра про своє рішення знищити бази, але кубинський диктатор заявив, що Хрущов може бути вдоволений із рішення Кеннеді не робити інвазії на Кубу, але для нього (Кастра) це є замало. Цікаво є те, що кубинське радіо не подавало вістки про те, що діється між Вашингтоном і Москвою. Це радіо подало тільки заяву Кастрову, що він не погоджується на те, щоб Москва нищила бази на Кубі, бо не вірить в те, що ЗДА дотримають обіцянки про неінвазію Куби. Зате Москва щопівгодини подавала вістку еспанською мовою про те, що дійшло до згоди між Хрущовим і Кеннеді в справі баз та ракет. В політичних колах не знають, що зробить тепер Кастро. Дехто гадає, що він піде за своїм войовничим темпераментом і різними способами буде комплікувати справу порозуміння між Москвою і Вашингтоном. Він зможе наказати стріляти до розвідчих американських літаків, бо ЗДА заявили, що вони мусять контролювати те, що діється на Кубі, поки Комісія Об'єднаних Націй не перебере в свої руки справи ліквідації совєтських баз. Дехто сумнівається, чи Кастро дозволить комісії ОН переводити інспекцію, чи дійсно знищено бази. Представник Вашингтону заявив, що не можна тішитися перемогою, бо Кастро може зробити різні несподіванки.

Над Кубою збили американський літак „У-2"

Вашингтон. — 27-го жовтня Департамент Оборони повідомив, що над Кубою пропав без вісти, правдоподібно зістрелений ворогом, розвідчий літак У-2, з того самого типу, з якого 1-го травня 1960-го року був зістрелений літак над СССР. Пентаґон подав, що цим літаком керував майор Рудольф Андерсон, молодший. Департамент Оборони повідомив одночасно, що покликано до активної служби 24 ескадрилі летунської резерви, що перевозить бойові військові відділи, щоб скріпити можливості військових санкцій проти Куби. Сподіваються, що це вимагатиме покликання до активної служби 14.214 резервістів - летунів із 20-ох різних стейтів ЗДА. Пентаґон повідомив також, що робляться заходи, щоб летунська розвідка над Кубою була „успішною і забезпеченою в майбутньому". Щодо покликання резервістів летунства, секретар оборони Роберт МекНамара заявив, що „мусимо бути готові на всякі можливості". Асистент секретаря оборони в публічних справах Артур Силвестер заявив, що Організація Американських Держав вирішила, що безпека Західньої Півкулі вимагає постійного нагляду над Кубою, і що „всяку перешкоду в цьому нагляді треба буде перемагати силою". Силвестер не хотів дати подробиць в цій справі, сказав тільки, що діяти треба „дуже швидко". 26-го жовтня фльота притримала вантажний корабель „Марукля", (10.657 тонн), який є власністю Ливану, але є винайнятий СССР. Цей корабель плив із порту Рига в Латвії до Куби і після ревізії американськими моряками поплив до Куби, бо на ньому не знайдено далекосяжної зброї. В ревізії брали участь два нищильники: Джозеф Кеннеді, мол. і Джон Р. Пірс. В Гавані 26-го жовтня вітали немов героя той перший корабель, який американська карантена пропустила 25 жовтня. Був це нафтоналивний корабель „Вінниця", і його капітан Роберт Романов дістав портрет Кастра і кубинський прапор. Цей корабель перепустили без контролі, тільки на саму заяву, що він везе нафту. Американці повірили цій заяві, бо корабель виплив із совєтського порту ще перед бльокадою Куби.

Кастро наказав венесуельським комуністам нищити нафтову продукцію

Каракас, Венесуеля. — Венесуельський президент Ромулю Бетанкур в неділю 28 жовтня наказав був мобілізацію збройних сил у зв'язку з кубинською кризою, і кілька мінут пізніше три венесуельські комуністи підклали бомби під чотири електрівні, які обслуговують американську нафтову Корпорацію "Креоль. Один із злочинців згинув під час виконування злочину, а двох інших заарештувано, і вони виявилися членами Комуністичної партії. Спочатку думали, що ця експльозія припинить одну шосту всієї нафтової продукції у Венесуелі, яка є найбільшим нафтовим продуцентом у світі, але тепер виявилося, що електрівні тільки пошкоджені, а не знищені. Уряд президента Бетанбурта гостро виступає проти комуністів і прихильників Кастра, і тому вони рішилися переводити проти уряду саботажі.

У СВІТІ

● 5 американських кардиналів у Римі й архиєпископ з Вашингтону, які перебувають тепер на Вселенському Соборі Католицької Церкви, проголосили просьбу до всіх католиків — в неділю 28-го ц. м. молитися за здоров'я президента Кеннеді і за американський Уряд, щоб їм удалось „зберегти мир із волею та справедливістю".

● Жиди масово виїздять з Куби — повідомив екзекутивний директор жидівського допомогового міґраційного товариства в Женеві. У цьому році взагалі 200.000 жидів залишили їхні постійні країни поселення. Більшість жидівських еміґрантів прибули з Східньої Европи, Єгипту, Північної Африки і Куби. З-посеред 10,000 жидів, що жили постійно на Кубі, дві треті вже виїхали до ЗДА, а решта думає зробити це в найближчому часі, як тільки можна буде.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays, (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Перемога рішучости

Рішучість З'єдинених Держав Америки в міжнародній кризі, що її викликала Москва перетворенням Куби у свою агресивну військову базу розбудовою на тому острові під боком Америки ракетних баз та таємним перевезенням туди ракетної й іншої агресивної зброї, здобула поважну початкову перемогу. Минулого понеділка, 22-го жовтня, президент Кеннеді у своєму драматичному зверненні до народу проголосив рівнозначну з бльокадою карантанну для достави агресивної зброї на Кубу та заповів з цілою рішучістю дальші заходи для відвернення тієї загрози, що її становила для Америки й цілої Західньої гемісфери перетворена у совєтську військову базу Куба. Американські збройні сили були поставлені у стан гострого поготівля і Америка своєю поведінкою та своєю рішучістю дала Москві виразно до зрозуміння, що її терпеливість у відношенні до агресивної політики Кремля кінчається.

Упродовж цілого тижня світ був у найбільшому напруженні. Як у Раді Безпеки Об'єднаних Націй відбувалися словесні бої, американські воєнні кораблі створили залізний перстень довкола Куби, американські літаки слідкували за дальшим розвитком, а ввесь американський оборонний апарат, включно із далекосяжним стратегічним командуванням авіяції був у гострому поготівлю, щоб негайно виконати заповіджену Президентом пересторогу, що використання побудованих на Кубі совєтських агресивних баз проти будь-якої з американських країн вважатиметься атакою Совєтського Союзу на З'єдинені Держави Америки й означатиме автоматичну відплатну акцію проти Совєтського Союзу.

Світ у найбільшому напруженні очікував дальшого розвитку подій. Американська рішучість не залишала багато часу до надуми. Розвиток подій, зокрема повідомлення, що розбудова ракетних баз на Кубі продовжується, заповідав у кожній хвилині можливість нової акції: бомбардування американськими літаками совєтських ракетних баз на Кубі або й військову інвазію. Кризу з години на годину заповідали, також повідомлення про зустріч совєтських кораблів із зброєю для Куби з американськими кораблями, що заблькували такі достави. Не було багато сумнівів щодо американської рішучости у цій найбільш критичній фазі міжнародної політики після другої світової війни.

Ця рішучість перемогла. Опинившись в обличчі цієї рішучости, совєтський диктатор Хрущов в листі до президента Кеннеді в неділю 28-го жовтня повідомив, що він, мовляв, не бажає собі нічого іншого, як тільки миру, і тому дав доручення спакувати совєтські агресивні манатки на Кубі і забрати їх додому, погоджуючись рівночасно, щоб розмонтування совєтських ракетних баз і ракет та їх вивіз з Куби до Совєтського Союзу відбулися під наглядом Об'єднаних Націй. Президент Кеннеді негайно привітав рішення совєтського диктатора як поважний вклад у замирення світу та заповів, що негайно, як совєтська обіцянка відносно баз на Кубі буде здійснена, Америка перерве бльокаду Куби і не думатиме про інвазію на неї.

Практика, навіть у зв'язку з Кубою, дала більш ніж потрібно доказів, що між совєтськими словними запевненнями і ділами є діяметральні розходження. Але обіцянка Хрущова та його згода, щоб виконання тієї обіцянки відносно ліквідації совєтських ракетних баз на Кубі відбулося під наглядом Об'єднаних Націй, дають поважні вигляди на відвернення воєнної катастрофи. Совєтська пропаганда в світі намагається тепер робити з Хрущова справжнього „ангела миру", мовляв, тільки йому треба завдячувати рятунок миру в світі. Тим часом, тільки йому треба „завдячувати" постійні кризи в світі, включно з останньою в справі Куби, перетворення якої у новий глобальний воєнний катаклізм відвернула американська рішучість всіми своїми силами і засобами протиставитися новій совєтській агресії.

Молодь за активнішу політику

В організованих комуністичними партіями ЗДА й інших країн світу антиамериканських демонстраціях з приводу проголошеної президентом Кеннеді бльокади Куби брали деяку участь також і групки студентів. Зараз після промови Кеннеді комуністи пробували пікетувати з допомогою невеличкого гурта студентів Білий Дім у Вашінгтоні. Генералізуючи ці події, ініційовані самими ж комуністами, совєтська і комуно-прогресивна пропаганда трубить на ввесь світ, що загал студентської молоді наставлений негативно до „воєнної" політики ЗДА.

Дуже добру, просто розторощуючу відповідь на такого роду комуністичну пропаганду дають висліди опитування, проведеного серед студентів 12-ох американських університетів і коледжів у різних стейтах ЗДА. Зорганізувала це опитування спеціяльна комісія для дослідження опінії студентства в справах закордонної політики при Крайовій Студентській Асоціяції ЗДА, ЮСНСА, через своїх представників при окремих високих школах. Опитування з допомогою спеціяльних квестіонарів охопило понад 100.000 студентів, з яких понад 60% дало конкретні відповіді на поставлені в квестіонарі питання.

Висліди цього опитування дуже характеристичні й показові. Вони доводять, що загал американського студентства вимагає активнішої і рішучішої, як досі, ролі ЗДА у заініційованій і веденій Совєтами холодній війні, і то не тільки в ідеях і цілях, але й в методах. 80% з-поміж тих, що дали відповіді, стверджують, що в холодній війні перед ведуть комуністи своєю агресивністю і пропагандивним розмахом. Проте, більш як половина із цих 80%, не зважаючи навіть на актуальні успіхи комуністів і здобування ними щораз нових територій, не вірять в остаточну перемогу комунізму і водночас із цим домагаються закивізування американської ролі в холодній війні. Так, наприклад, якщо йде про Південний В'єтнам, то студенти вимагають, щоб, у відповідь на комуністичну агресію в тій країні, ЗДА започаткували свою партизанську акцію. У зв'язку з цим вони висловлюють вимогу, щоб ЗДА застосували більш витончені методи модерного ведення війни, збільшуючи кількість спеціялістів у партизанській війні, збільшуючи пропаганду в невтральних та комуністичних країнах, зокрема, посилюючи інформування американського громадянства про загрозу комунізму. Показово теж, що велика кількість американських студентів є прихильниками активних заходів ЗДА у відношенні до загрожених чи поневолених комунізмом країн. Так, багато з них стверджує, що кубинська проблема повинна бути розв'язана рішуче, за одним разом з допомогою десанту летунських збройних сил ЗДА, і що у випадку повторення в котрійсь країні такої революції, як була на Мадярщині, ЗДА повинні провести військову інтервенцію і дати якнайвидатнішу підтримку визвольним рухам поневолених Москвою народів.

В загальному американські студенти не відкидають дипломатичних засобів у боротьбі з комуністичною агресією, переговорів і т. д. Стверджуючи, що угодівство і готовість до компромісів, хоч і прикметні демократії, дуже часто приводять до її знищення, більшість студентів вимагає макіявелівської політики ЗДА супроти СССР і міжнародного комунізму, такої, наприклад, яку пропонував колись при іншій нагоді президент Т. Рузвелт: „Говори лагідно, але тримай в запасі добру палицю!" В тривалу коекзистенцію студенти рішуче не вірять.

Коротко кажучи, висліди опитування довели, що американські студенти у своїй переважаючій більшості реально оцінюють сучасну світову ситуацію і взаємини з Совєтським Союзом та іншими країнами комуністичного бльоку, що вони є прихильниками принципової й рішучішої політики ЗДА у здійснюваній ними ролі оборонця особистої і народної свободи.

А. Заплітний

МАДЯРСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ

(Пригадка на шості роковини)

(I)

Мадярська революція не знайшла ще в західньому світі поета, який би в палких словах оспівав її героїчний патос. Так само вона все ще чекає на свого історика, який зібрав би всі факти з нею пов'язані і безсторонньо устійнив їх причиновий зв'язок з тодішніми міжнародними подіями.

Дотепер ми зустрічали в західньому світі, як домінуючий тон, при кожній річниці принагідні, більше або менше щирі слова для геройської мадярської нації та більше або менше щире співчуття в нещасті, яке впало на неї у 1956 році.

В будні дні року це звичайно приховані докори й осуди, що, мовляв, самі мадярські патріоти спричинили трагедію своєї нації тим, що малими силами пішли на запевнену невдачу, тобто на революцію і війну з таким велетнем, яким є Совєтський Союз. Часом у такі міркування вплітається делікатна похвала для лідера польської компартії Гомулки, який, мовляв, у подібних обставинах добився деяких поступок від Москви і захоронив Польщу від трагедії, яка через кілька місяців потім впала на Мадярщину. В українських політичних колах ще й досі панує переконання, що мадярська революція скінчилася трагічно тому, що її провідники не узгіднили своїх дій із загальною лінією визвольної боротьби поневолених Москвою народів.

Ключем до зрозуміння мадярського революційного зриву буде вияснення двох основних питань: хто плянував, викликав та реалізував цей зрив і який вплив мали на нього міжнародні події.

Відповідь на перше питання знайдемо у звіті Комітету, встановленого Генеральною Асамблеєю Об'єднаних Націй 10-го січня 1957-го року. В склад цього комітету увійшли по одному дипломатичні представники Австралії, Тунісії, Цейльону і Уругваю. Цей Комітет зібрав, упорядкував і видав окремою книгою величезний документарний матеріял і переслухав більше як сто свідків, учасників революції. Тому цей звіт є найповнішим і найбільш об'єктивним джерелом пізнання і зрозуміння тодішніх подій на Мадярщині. Відповіді на друге питання мусимо шукати у фактах і датах історії Суезької війни в 1956-му році.

Як початкову дату Мадярської революції приймає згаданий звіт 23-го жовтня 1956-го року. Попереднього дня, 22-го жовтня, відбулося в столичному місті Будапешті кілька студентських віч, найбільше в Технологічному інституті, скликане виконним комітетом комуністичної молоді. На тому зібранні порушувано спочатку студентські справи, а над вечір вив'язалася ширша дискусія на загальні теми. Віче закінчилося пізно вночі ухваленням низки резолюцій з домаганням виводу совєтських військ з Мадярщини і створення уряду під проводом Імре Надя, який, хоч комуніст, старався в попередніх роках вкоротити сваволю таємної поліції. Були також домагання волі слова, віри, зборів, привернення політичних партій, скасування виробничих норм та примусової достави державі молока і зерна.

На другий день, 23-го жовтня, студенти просили дозволу на похід до пам'ятника генерала Бема, польського походження, героя першої мадярської революції в 1848-му році, з прихованим наміром виявити своє признання і подив для польських робітників у Познані. Влада спочатку відмовила студентам, але, коли вони дали запевнення, що похід буде мовчазний тобто без промов і співів, погодилася на нього.

В міжчасі резолюції студентського віча поширилися по місті, викликаючи всюди величезне захоплення. Вулиці столиці заповнились народом. Уперше по дванадцятьох роках московської неволі мадяри відчули себе вільними. Та й як було не радіти і не сподіватися, коли сам Хрущов на 20-му з'їзді компартії Совєтського Союзу осудив Сталіна і його жорстокі методи. Всі були переконані, що прийде до далекої демократизації, до привернення державної незалежности їхній країні, а в кожному разі до злагіднення поліційного режиму. Про революцію ніхто й не думав.

До 8-ої години вечора можна було сміливо твердити, що демонстранти спокійно розійдуться. Так напевно й закінчився б цей день, якби не сталось одної, на перший погляд, малої події.

Біля масивного будинку радіовисильні зібрався натовп, бо хтось піддав думку зажадати, щоб з тої радіовисильні проголосили вчорашні студентські резолюції. Вибрано делеґацію, яка пішла всередину будинку і довго не виходила. За кілька хвилин по 9-ій з верхніх вікон радіовисильні, яку охороняла таємна поліція, впало кілька слізних бомб. За ними пішов густий крісовий вогонь. Було багато забитих і ще більше поранених. Розлючений, але безборонний натовп почав відступати. В цей момент приїхало кілька автомашин Червоного Хреста. Їм дали дорогу, бо думали, що це поміч для ранених. З машин вийшли поліцисти в білих лікарських халатах і почали носити до радіовисильні різну зброю та амуніцію. Тоді натовп голіруч кинувся на поліцистів, вмить розхапав зброю з автомашин і почав штурмувати радіовисильню. Цей момент став початком складного суспільного процесу, якому історія дала назву Мадярської революції.

На поміч таємній поліції вислано невеликий військовий відділ, але старшини того відділу, розглянувшись довкруги, заявили демонстрантам: „Ми на вас стріляти не будемо" — і змішалися з повстанцями.

Вже коло півночі було очевидним, що на внутрішньому відтинку перемога перехилилася в сторону революції, бо в її ряди включилася вся молодь — так комуністична, як і не-комуністична, все робітництво та інтеліґенція. Перестала існувати 250-тисячна мадярська армія. Вояки та старшини розбіглися або перейшли до повстанців. Так само зробила звичайна поліція. Розвалився великий державний апарат, обороняласл тільки таємна поліція — і то не з любови до режиму, а зі страху перед народним гнівом за її знущання над народними масами. Верхівка мадярської компартії і влади вже опівночі посідала на літаки і виїхала до Москви.

О другій годині по півночі, 24-го жовтня, виступила до бою з мадярською революцією 60-тисячна совєтська армія з наймодернішою зброєю. Так почався на вулицях Будапешту — без вислання парляментарів, без будь-якого попередження, без будь-якого звернення совєтської сторони — нерівний бій слабо зорганізованих і недостатньо озброєних революційних сил із Совєтським Союзом, який намагався привернути все до стану з-перед 23-го жовтня.

Рушійною силою революції залишилася стихія. Революційні відділи розбивали поодинокі гнізда таємної поліції, а створені на скору руку мадярські точки опору, користуючися партизанською тактикою, відбивали атаки совєтської армії. Щойно 27-го жовтня створено уряд під проводом Імре Надя і зав'язок Головної Військової Команди, начальником якої став генерал Маляртер.

Другого дня свого урядування новий уряд звернувся до Совєтського Союзу з пропозицією почати мирові переговори. Москва пропозицію прийняла і зобов'язалася в засаді вивести свої війська з Мадярщини в скорому часі, а з Будапешту — до 29-го жовтня. Того ж дня всі совєтські війська вийшли із столичного міста.

(Далі буде)

Ярослав Курдидик

МОЖЛИВІСТЬ НОВОГО ЗУДАРУ АРАБІВ З ІЗРАЇЛЕМ

Після першого ж виступу голови альжирського уряду Бен Беллі в ОН, політичні коментатори в Америці та Европі заявили, що прихід до влади цього „невтраліста" погіршить і так невідрадні взаємовідносини між Ізраїлем та арабським світом. Виступаючи перед представниками пресових агенцій, Бен Белла заявив, що його відношення до Ізраїлю буде таким, як „кожного чесного й патріотичного араба", тобто „приспішення ліквідації цього штучного твору, що постав на живому тілі арабського материка". Дехто із знавців Близького Сходу висуває здогад, що дотеперішня злагода між Насером і Бен Беллею вже незабаром може захитатися, бо обидва ці арабські державні мужі мають ту саму амбіцію: стати на чолі панарабського національного руху.

Сучасне положення на Близькому Сході треба розглядати, як „політичне арабське зрушення", що, крім революційної течії, заключає в собі ще й прагнення висунутися на провідне місце у тій географічній зоні, що тягнеться від Марокка, точніше від Атлантійського океану, аж до ірансько-пакістанських кордонів. Ця арабська стихія охоплена ще дуже скомплікованим релігійним фанатизмом, зверненим проти Ізраїлю, що вбився клином і немовби хоче розколоти цю своєрідну панарабську цілість. Що більше, арабські екстремісти щораз більше солідаризуються в намаганнях за всяку ціну повернути кругло мільйон арабів-автохтонів, що їх вигнали були жиди з Палестини і що кочують тепер у прикордонній смузі між Ізраїлем та його сусідами — назад, „додому".

Франція, яка досі дуже тісно співпрацювала з Ізраїлем і була немовби політичним буфером між цими двома ворожими силами, арабами і жидами, старається якнайскоріше поліпшити свої відносини з мусульманами, особливо після останніх подій в Альжирі. Ізраїль, передбачаючи ізоляцію, розбудував свою мілітарну силу так, що в цій малій країні підлягають військовій службі не тільки чоловіки, але й жінки. До того ж в Ізраїлі розгорнули продукцію власної малокаліброної зброї і вже почали продукувати власні ракети. А нуклеарні експерименти, проведені жидами в пустелі Негеб, насторожили арабів ще більше, хоч ізраїльський уряд запевняє, що ті експерименти роблено виключно для „мирних цілей".

У відповідь на продукування в Ізраїлі ядрової енергії, Насер проголосив минулого місяця, що він також має вже готові ракети, виготовлені в Єгипті: ракету „Алькагара" із засягом на 450 миль і ракету „Зефір" — на 250 миль. В Єгипті не приховують того, що ці ракети виготовлено з поміччю німецьких учених, професорів Б. Вільца, К. Зінґера і В. Брандера, та технічного допоміжного німецького штабу, що начислює 150 осіб. Кошти продукції кожної ракети — кажуть в Єгипті — становлять $60 - 80 тисяч, так що їх можуть виробляти навіть такі незаможні держави, як арабські.

За вістками, що появилися у військовій пресі, виходить, що обидві ворожі сторони, отже не тільки Арабська Об'єднана Республіка, але також і Ізраїль, будують у прискореному темпі ракети середнього і близького засягу, хоч, як відомо, ні одна сторона не має ще власних ядрових головок. Є вже офіційно підтверджені вістки, що для вдержання „мілітарного балянсу" на Близькому Сході ЗДА погодилися продати Ізраїлеві певну кількість ракет близького засягу, щоб він міг протиставитися зброї, яку з країн совєтського бльоку пересилають до арабських держав, в першу чергу до Арабської Республіки. Критики, які виступають проти продажу ракет Ізраїлеві, заявляють, що в такий спосіб загостриться перегони у збросні в тому обширі, в той час, коли ЗДА роблять усе можливе, щоб осягнути загальне світове роззброєння.

Коли розглядати цю саму справу з іншого аспекту, тоді на виправдання продажу ракет Ізраїлеві можна навести факти, що всю напругу на Близькому Сході спричинив СССР, коли почав доставляти Арабській Республіці бомбовози, підводні човни, а останнім часом і матеріял для спорудження ракетних викиднів. Тож Ізраїлеві не залишається нічого іншого, як купувати і виробляти зброю для власної оборони. Як виявляється, ракети доставлені Ізраїлеві із ЗДА, належать до типу протилетунських, отже призначення їх — боронитися в першу чергу проти совєтських бомбовозів, що їх отримав Насер вже кількома наворотами.

З приводу ривалізації, що постійно зростає між Ізраїлем і арабським світом, американський коментатор І. Нюмен, який вже кілька років перебуває на Близькому Сході, недавно писав: „позиція, яку зайняли ЗДА у відношенні до Ізраїлю, може перейти у найближчому часі „найпекучішу пробу". Тож, мовляв, Америка мусить глибоко продумати свою політику в тій частині світу, щоб не зразити собі ані одної із ривалізуючих сторін.

ЗДА — завважує слушно Нюмен — не слід обмежуватися ролею „вічного мирового арбітра". Вони повинні взяти до уваги, що жидам, як одному з найстаріших народів нашої культури і цивілізації, належиться місце під сонцем, де вони могли б жити своїм незалежним державним життям, а з другого боку вони повинні врахувати, що арабський світ з року на рік могутніє і викристалізовується у політичний фактор, який своєю силою і ваговитістю готовий уже в найближчому часі нав'язувати силою свою волю тим, кого він „не хоче визнати"...

Рішення в цій справі дійсно не легке і на наших таки очах щораз більше комплікується.

ГОЛОС ЧИТАЧА

ДО СПОМИНУ ПРО ПРОФ. Д-ра ІВАНА БРИКА

До споминів п. Володимира Лесняка в 15-ті роковини смерти проф. д-ра Івана Брика я бажав би додати деякі доповнення.

Під час сецесії в 1902-му році українських студентів із Львівського університету перебував проф. Брик у Львові.

По голодівці студентів у в'язниці при вул. Баторія, коли їх мали звільнити, проф. Брик був присутній під в'язничною брамою в'язниці.

Пригадую собі докладно, один момент: між кількасот людей зайшла під саму браму якась полька в елеґантному кримському хутрі і почала глузувати з ув'язнених. Проф. Брик узяв її за ковнір і випровадив на протилежний хідник.

В 1905-му році проф. Брик, прибувши до Львова, вчителював не в академічній гімназії, а в 2-ій німецькій гімназії, де був моїм професором української мови від 3 до 5 кляси. Після того перебрав цей предмет проф. Василь Щурат, і з проф. Бриком я не стрічався.

Проф. Брик був одружений з донькою о. Короля, пароха Батькова коло Надвірної.

Шурин д-ра Брика, Денис Король, служив зі мною під час першої світової війни, як хорунжий 15-го полку австрійської піхоти. З ним ми часто згадували проф. Брика, мого сердечного приятеля, взірцевого вчителя та патріота.

Володимир Руденський
Фріпорт, Н. Й.

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

У СПРАВІ ОДНОГО ПРОЄКТУ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ

У зв'язку із статтею п. Леоніда Полтави у „Свободі" з 18-го жовтня ц. р., заявляю, що автором проєкту музею під пам'ятником Шевченка у Вашінгтоні, як також архітектурного оформлення площі — що було оголошене у „Свободі" з 14-го жовтня ц. р., є виключно інженер-архітект Мирослав Д. Німців. Я ніякої участи в тих проєктах не брав, крім мною запроєктованої та виконаної скульптурної постаті Шевченка.

Валентин Сімянцев
Вашінгтон, Д. К.

Борис Антоненко-Давидович

ЗА ШИРМОЮ

РОМАН

(22)

— Вона показала вбік руїн і потрясла нагаєм у повітрі: — Треба будувати! Велику лікарню треба будувати!

Олександер Іванович зідхнув.

— Безперечно, треба, Назиро! — сказав журно Олександер Іванович, вперше називаючи свою пацієнтку на ім'я. — Ми б з тобою такий будинок породіль вибудували!... Хай би узбечки в лікарні, а не вдома родили.

— Давай, докторе, будем будувати будинок породіль. На дві сільради — ваша й моя. Чому не будувати?

— Є і постанова про це правління колгоспу Ахунбабаєва, і наш голова сільради Хасанов обіцяв підтримати, а от діла досі нема. Папір є, а діла нема.

— Бар ма кагас?¹ — перепитала вона, непомітно для себе переходячи на звичну їй узбецьку мову. Коли Олександер Іванович приніс із квартири копію постанови, вона схопила згорнутий документ і засунула далеко за пазуху.

— Тепер усе! Є папір — і будинок буде!

Вона борзо відв'язала від тополі гнуздечку, легко, як на свою дебелу постать, скочила в сідло й хльоснула коня нагаєм. За нею на вулиці знялася хмара куряви, під якою, як козацький шлик, заметлявся вільний кінець вицвілої хустки.

Олександер Іванович довго дивився з брами їй услід, аж поки дивна вершниця і кінь не зникли за поворотом. Йому ще не вірилось, що з цього запалу несподіваної ентузіястки вийде щось, але він відчував, що знайшов зненацька вірного помічника й прибічника.

Коли через день Назира приїхала на чергове вливання, разом з нею, потрясаючи повітря страшним гуркотом і прикрим скрипінням, вкотились у лікарняний двір дві гарби, навантажені будівельним деревом.

Назира урочисто поклала в амбуляторії на стіл перед Олександром Івановичем договір між двома сільрадами на будівництво дому породіль і, знімаючи жакет, сказала:

— Завтра привеземо цеглу й цемент, а шифер у Хакул-Абаді дістану. Не буде в Хакул-Абаді, в Намангап поїду, а візьму! З комсомолом говорила, — пришлють тобі хлопців на будівництво. З Тодинської МТС — два теслярі й прораб прийдуть. Кажи їм тепер, докторе, як тобі будувати!

Олександрові Івановичу все це не вірилось, і слова Назари він сприймав як декляративну мітинґову обіцянку, але галас у дворі, тріск розвантажуваної гарби й хляпання кидаших на землю дощок остаточно переконали його, що тепер будинок породіль напевно буде. Широко розплющеними очима він мовчки дивився на різкі зморшки узбечки, поки в нього не вихопилося приглушене внутрішнім хвилюванням:

— Як тобі дякувати за все це, Назиро?!.

— Навіщо дякувати? Будуємо не собі, а — для всіх.

XI

Сьогодні нарешті вдень повернулася з Ташкенту Ніна Олександрівна. Олександер Іванович побачив дружину з вікна амбуляторії, коли вона йшла від брами через двір, обтяжена дрібними й великими пакунками, що звисали їй з рук і навіть один якийсь теліпався, причеплений до ґудзика нового пальта, дивно пошитого, мабуть, за останньою модою.

Жучка, що лежала далеко від того місця, де мала пройти Ніна Олександрівна, з чемности запобігливо підвелась на лапи й тихо відійшла геть, без радости озираючись на жінку, що, хоч і мала якісь стосунки з старою, але не подобалась Жучці.

За Ніною Олександрівною йшла також з пакунками маленька жінка в куценькому жакетику, і Олександер Іванович здивовано впізнав у ній свою чудну пацієнтку, „майже дівчину", як висловилась про неї Таскіра. „Коли це Ніна встигла з нею познайомитися і з чого це таке приятелювання?" — не міг зійти з дива Олександер Іванович. Він знав, що Ніна Олександрівна недолюблювала жіночого товариства і, якщо й знайомилась з жінками, то тільки з тими, що були потрібні їй або могли знадобитися згодом. Але чим могла бути їй корисна рахівничка із „Заготбавовни"?

З нагоди приїзду дружини Олександер Іванович прийняв тільки тяжкохворих і, полишивши решту Таскірі, пішов додому.

— Сашуню! Нарешті! Цілу вічність тебе не бачила! — сплеснула руками Ніна Олександрівна.

Олександер Іванович підійшов до дружини, силкуючись збагнути, — щиро чи штучно виявляє вона свій захват з його приходу. Підсвідомо він давно вже помічав і її штучність в обходженні з людьми, і нещирість у словах, за якими крились часом зовсім інші думки й наміри, а може, навіть і зовсім інша вдача його дружини, ота справжня вдача її, якої і досі ще, властиво, не знав він гаразд. Щоб не морочити собі голови зайвим клопотом, він намагався не спиняти на цьому своєї думки, а лише розгадував настрій дружини, відносячи все інше на карб диваціа „людей мистецтва", до яких він зараховував уже й Ніну Олександрівну.

Ніна Олександрівна легко, як на свою ставну постать, підскочила до Олександра Івановича, охопила руками його голову й міцно притиснула до себе. Олександер Іванович так і не добрав, — чи поцілувала вона його в волосся, чи лиш наблизилася ротом з білою низкою рівних зубів.

— Я так скучила за тобою, папко! Жах! — І вона ще раз притиснула його до себе, не звертаючи уваги на маленьку жінку в жакетику, що стояла збоку ні в тих, ні в сих, не знаючи, чи їй слід піти, чи ще затриматись на хвилину.

Олександер Іванович чемно вклонився їй, обережно визволяючись з обіймів дружини. Тоді похопилась і Ніна Олександрівна. Привітно всміхаючись, вона закивала їй, як давній знайомій:

— Все буде добре! Не турбуйтеся. Я залагоджу...

Жінка в жакетику вклонилась, кинувши хитруватими очима короткий, проникливий погляд на Олександра Івановича, і вийшла.

Він ще раз здивувався з її приходу й повернувся до дружини, але Ніна Олександрівна вже кинулась до пакунків.

— Що я привезла тобі, Сашуню!

¹ Бар ма кагас — Є папір?

СВОБОДА SVOBODA

Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ФОНДУ „ВЕСЕЛКИ". ДОПОМОЖІТЬ „ВЕСЕЛЦІ" ПРОЯСНИТИ ДУШУ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ! ВИШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ЇЇ ВИДАВНИЧИЙ ФОНД!

о. М. Соловей, ЧСВВ

УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА В АРҐЕНТИНІ

У серпні 1962 р. деякі більші скупчення українців у ЗДА, напр. Нюйорк, Шікаґо, Дітройт мали нагоду вітати посеред себе першого єпископа для українців католиків у Арґентині, Преосвященного Андрія Сапеляка. До ЗДА прибув Преосв. Андрій після одномісячного побуту в Канаді, де брав участь у торжествах з нагоди 50-ліття створення української католицької єпархії в тій країні, як теж був приявний на єпископській конференції українських католицьких Владик вільного світу на початку липня 1962 р. у Вінніпеґу.

Найдовше, бо повний тиждень, задержався Преосв. Андрій у Нюйорку, де є немале число українських родин, що в останніх роках переїхали до ЗДА з Арґентини. Деякі з тих родин влаштували для Владики Андрія зустріч в Укр. Народньому Домі в Ню Йорку в день Успення Преч. Діви Марії, 28-го серпня 1962 року. Владика Андрій відвідав теж головну канцелярію Укр. Народнього Союзу і редакцію щоденника „Свобода" в Джерзі Сіті, як теж був гостем Українського Інституту в Америці при 79-тій вулиці в Нюйорку. 30-го серпня Владика Андрій Сапеляк відлетів до Арґентини, щоб там відбути візитацію парохій і душпастирських станиць своєї розлогої дієцезії. При кінці вересня Владика Андрій прибув до Риму, щоб взяти участь у Вселенському Соборі у Ватикані.

Якраз 15-го жовтня 1962 р. Владика Андрій відзначив першу річницю висвячення на єпископа для українців католиків у Арґентині. Він прийняв єпископські свячення з рук Високопреосвященніших Владик: архиєпископа Івана Бучка, архиєпископа Гавриїла Букатка та єпископа Володимира Маланчука, у Соборі св. Петра в Римі, 15-го жовтня 1961 р. До свого висвячення Преосв. Андрій Сапеляк був ректором Української Малої Семінарії в Римі. Він належить до східньої вітки ОО. Салезіян, основаних св. Іваном Боско з окремою метою дбати про виховання молоді.

Преосвященний Адрій Сапеляк

Владика Андрій Сапеляк — це перший єпископ для українців католиків у Арґентині. Дотепер українці католики в Арґентині не мали свого єпископа так, як напр. мала своїх Владик українська еміґрація в Канаді (від 1912 р.), або українська еміґрація в ЗДА (від 1907 р.). На це склалися певні труднощі, зокрема ж великий брак українських священиків і місіонарів в Арґентині, як теж фінансово-економічні труднощі. Рік 1897 уважається початком українського поселення в Арґентині. Перші українські еміґранти приїхали до Арґентини з Галичини, оселюючись головно у південній Арґентині, себто в сьогоднішній провінції Міссіонес. До першої світової війни приїхало близько 10 тисяч українців, майже виключно з Галичини.

Друга хвиля еміґрації була між двома війнами, передусім у 1929 - 1930 рр. Чисельно та хвиля була найбільша: понад 50 тисяч осіб. Між іміґрантами найбільш людей було з Галичини, проте були теж із Волині, Полісся, Буковини й Закарпаття. Після другої світової війни до Арґентини прибула нова значна кількість українських еміґрантів: близько 10 тисяч. У цій третій хвилі еміґрації були не тільки селяни й робітники, але теж люди з високою й фаховою освітою.

За Арґентинським переписом населення (з 1952 р.) в Арґентині було понад 18 мільйонів населення. Українців в Арґентині начисляють найменше 100 тисяч, а дехто твердить що 150 тисяч. З того дві треті належать до Української Католицької Церкви, а одна третя — це православні. Духовна обслуга українців католиків в Арґентині є в руках 15 священиків, в більшості оо. Василіян. Піонерами василіянської місії в Арґентині пок. о. Януарій Коцилovський, (брат Преосв. Йосафата Коциловського Єпископа-Ісповідника) та о. Клима Бжуховського. У період між двома війнами західньо-українські Владики, головно ж станиславський єпископ Григорій Хомишин, опікувались церковним життям в Арґентині, посилаючи туди своїх священиків. Після другої світової війни найбільший вклад у розвиток церковного життя дали оо. Василіяни, що відкрили в Апостолес, (провінція Міссіонес) манастир із новіціятом та ювінатом для хлопців. Другою станицею оо. Василіян стало місто Буенос Айрес, де оо. Василіяни мають резиденцію, ведуть парохію та кілька років тому приступили до будови більшої церкви, яка і має бути катедрою Преосв. Андрія.

З жіночих чернечих згромаджень діють в Арґентині Сестри Василіянки, що мають школу для дівчат в Апостолес та сирітський дім у Буенос Айрес та свій головний осередок у Берісco, Сестер Василіянок в Арґентині є 40, а крім них ще діють 4 черниці-катехитки. Сестри Василіянки, катехитки дають велику допомогу в релігійному вихованні молоді, а їм помагають теж світські вчительки. По всіх парафіях діють суботні чи недільні школи, в яких діти й молодь навчаються релігії та українознавства.

Із розповідей Преосв. Андрія Сапеляка про релігійно-церковний стан українців в Арґентині виходить, що там тепер йде пожвавлена праця на різних ділянках церковного життя. Всі українці — і католики і навіть православні — незвичайно вдоволені приїздом до Арґентини першого українського Владики. Владика Андрій підкреслював, що в Арґентині існує добросусідське співжиття і толеранція між українцями католиками і православними. Оця згідливість між українцями православними і католиками є доброю запорукою розвитку обидвох українських Церков, а в дальшій майбутності може довести до братерського поєднання.

Головним зайняттям українських поселенців у провінціях: Міссіонес, Мендоза, Сантіяго дель Естеро є хліборобство. Українці плекають тут кукурудзу, пшеницю, картоплю, мату (арґентинський чай) кавуни, дині, цукрову тростину, бавовну, риж, тютюн, помаранчі, цитрини, морелі й оливки. Умовини хліборобської праці в Арґентині досить важкі, бо господарство мало змеханізоване і змодернізоване, а крім того, посухи і різні шкідники - галадаси, спричиняють великі шкоди. Арґентина, з різних причин, є ще країною під економічно-аграрним оглядом досить відсталою. Крім того різні політичні і економічні кризи впливають неґативно на розвиток і хліборобства і промисловости. Тільки дуже малий процент українців працює в фабриках, індустрії чи в підприємствах. Та є вже українці — власники великих фірм. Теж працюють вони в ресторанах, готелях, а навіть мають вже своїх старшин в арґентинській поліції та армії.

Для розбудови церковного життя українців католиків в Арґентині потрібно ще багато пляновоі і відданої праці. Зокрема ж відчувається недостача своїх священиків і своєї семінарії. Власне через цю недостачу священиків та власної семінарії деяке число вірних опинилося в латинських парафіях, а деяка кількість хлопців і дівчат по латинських семінаріях і манастирях.

З приїздом до Арґентини першого єпископа, — молодого, енерґійного, працьовитого, повного апостольської ревности та гарячого українського патріота — Владики Андрія Сапеляка, є всі оправдані надії на буйний розвиток церковного життя наших братів по крові і вірі в далекій Арґентині. І цього від серця бажаємо їм усім, зокрема ж їх Владиці, Кир Андрієві на порозі його другого року успішної архипастирської діяльности! На многі літа, Владико!...

ВИСТАВКА ГРАФІЧНИХ ПРАЦЬ АНТОНА ВАРИВОДИ

Ню Йорк. — В неділю, дня 28-го жовтня ц. р. о год. 12-ій вполудне відбудеться в Літературно - Мистецькому Клюбі в Ню Йорку відкриття виставки графічних праць д-ра інж. Антона Вариводи, українського архітекта і графіка, прибулого з Кракова на тимчасове перебування до ЗДА. Виставку можна буде відвідувати цього дня до год. 8. веч. і потім в суботу, 3-го листопада, від год. 8 до 10 веч. і в неділю 4-го листопада від год. 12 вполудне до 2 веч.

● В середній частині нюйоркського стейту республіканці мають велику перевагу над демократами, але вони турбуються тим, щоб якнайбільше їхніх прихильників взяли участь у виборах, щоб Рокефеллер міг перемогти якнайбільшим числом голосів.

„Пошана і любов в Кайдашевій сім'ї" в Дітройті

Так назвав ред. Михайло Бажанський, новообраний голова Метрополітального відділу УККА, свою доповідь, яку він виголосив 13 травня ц.р., в якій піддав він серйозній і речевій аналізі теперішній стан громадсько політичного життя української еміґрації в Метрополії Дітройту, а особливо насвітлив неприємні відносини поміж обома відділами УККА, які в нашій Метрополії діють.

1-го квітня відбулися річні збори Метрополітального відділу УККА при дуже малій кількості учасників, не було ані одного представника наших східніх земель, а члени і організації Визвольного фронту збори збойкотували. На кілька днів до зборів появилася в місцевій „Українській Газеті" стаття п. з. „Воюючий Дітройт", в якій автор стверджував, що „неполадки двох Відд. УККА між собою звійшли в занадто гостру стадію, щоб цьому видовищу громадянство приглядалось далі пасивно... Провідники повинні зрозуміти, що є ситуація, коли найбільші вороги подають собі взаємно руку". Автор не думав, що „заіснує в розсвареному Дітройті ідилія, що вигладяться взаємні претенсії, особисті анімозії і амбіції", але співіснування двох відділів тої самої установи може бути. Зміст тої статті викликав на зборах довгу дискусію і не було одної особи, яка не признала би авторові статті рації.

Зі звітів Управи можна було довідатись про малу участь громадянства в імпрезах, збайдужіння до всіх справ, про щораз менше число платників Національного Датку. У вислідi виборів обрано на голову Відділу п. Михайла Бажанського. Треба подивляти його відвагу взяти на себе обов'язок санувати громадське життя. Редактора Бажанського знає громада з його інної праці і має надію, що йому вдасться замирити „воюючий Дітройт". Голові додано до помочі за малими вийнятками членів старої управи. Відійшов останній голова професор Тренд, і поза управою лишився кількарічний попередній голова. Д-ра Тренда шкода. Він уродженець Америки, професор університету, здібний, працьовитий з великими зв'язками в американському світі, але брак самостійности не дозволив йому знормалізувати життя Дітройту. При кінці зборів новий голова мав слово і він пообіцяв в короткому часі виготовити свою програму санації відносин і на запрошених сходинах поділитися нею з громадянством, що й сталося 13 травня.

Голова Бажанський у півгодинній доповіді порушив в ласійний спосіб всі наші болячки, поділ Дітройту на схід і захід, подвійні свята, ненависть представників одного Відділу УККА до другого, боротьбу за границі діляння Відділів, упадок жертвенности, а що найгірше, подвійні репрезентації українського громадянства перед американськими властями, що при добрій волі провідників розсварених сторін і помочі громадянства можна поволі злагіднювати, а то й усувати гострі непорозуміння в „Кайдашевій сім'ї". Ми нині на останньому місці між містами з громадськими непорядками. Треба найперше усунути то все, що нас компромітує як націю, в очах американців, а за тим втихомиряться наші внутрішні спори.

Другу частину доповіді виголосив голова чудовою формою, в якій висказав віру в добру українську душу, в щире українське серце, закликав слухачів до виказання доброї волі, до пошанування довголітніх і досвідчених працівників і до пущення в непам'ять взаімних провин. Пошанування чужих переконань і людської гідности будуть мати вплив на дальший розвій подій в нашому місті. При кінці п. голова запросив всіх до другої кімнати, щоб там при чашці кави всі ті справи спільно дискутувати: Майже сотка зібраних осіб щиро дякувала голові за доповідь.

При каві розвинулася широка дискусія, яку започаткував ред. Бажанський більше реальним підходом до деяких справ, порушених в доповіді. Дискусія, в якій забирало голос 18 осіб, була речева. Порушувано багато справ і подавано способи, як наші непорозуміння можуть бути злагіднені. Велика більшість дискутантів висказала свою віру і надію, що в нас запанує згода і мир. Були й песимісти, однак ані один голос не впав проти продовжування спроб в цілі унормування нашого життя. Всі бесідники були тої думки, що треба засісти до спільного стола і говорити щиро, бо теперішня політична ситуація вимагає від нас найбільшої єдности. Кілька бесідників порушували справу молоді, яка має в нас, старших, злий примір. Кінцевим бесідником був меценас А. Заплітний, який в імені присутніх побажав п. голові якнайкращих успіхів в його відповідальній праці. На кінець ред. Бажанський давав відповіді на питання, обіцяв працювати в літньому часі над усуненням границі поміж заходом і сходом на вул. Будворд, просив про поміч свою управу і громадянство і обіцяв восени на черговій нараді повідомити громаду про хід подій.

Не можемо ані на хвилю припустити, щоби в такій ситуації знайшлися амбітні одиниці, які ставили б перешкоди на дорозі до порозуміння і ми певні, що вже восени Дітройт зачне жити на радість громади примірним життям.

Б.

Вселенський Собор плянує допущення народних мов в католицькій Богослужбі

Рим. — Вселенський Собор Католицької Церкви у Римі закінчив своє четверте пленарне засідання, присвячене святій Літургії. Не прийнято ще ніякого формального рішення, але за офіційним комунікатом між членами Собору існує сильна тенденція поширити права місцевих єрархів у справі допускання до Богослужби народної мови. Це стосується в першу чергу латинської мови в Богослужбах для римо - католиків але також церковно - слав'янської мови в Богослужбах византійського обряду. Коментатори звертають увагу, що Ватикан дозволив був вже на вживання єврейської мови в римо-католицьких Богослужбах в Єрусалимі, як теж на введення англійської мови в деяких церквах в З'єдинених Державах. На урочистій Богослужбі византійського обряду в соборі св. Петра в минулу середу 24 жовтня ц. р. вживано грецьку і арабську мови. Вселенський Собор обмірковує проголошення в цій справі декрету, що його проєкт охоплює вісім точок. Тексту того проєкту покищо не оприлюднено.

● Возький в австралійській амбасаді в Москві, Джілберт Вокер, просив совєтські власті дозволити йому залишитись на постійне в Совєтському Союзі. За причину він подав „політичні мотиви". Насправді він або був на совєтській шпигунській службі і боявся виявлення злочину, або зв'язався з дівчиною, що не могла вирватися з совєтського громадянства й виїхати до Австралії.

Українські лісники відбули 10-ті Річні Загальні Збори

При чисельній участі лісників місцевих і замісцевих, та при умандатованих голосах лісників з інших стейтів ЗДА, з Канади, Австрії, Німеччини, Англії, Арґентини й Пакістану, відбулися річні загальні збори Об'єднання Українських Лісників, ОБУЛІД, в Укр. Нар. Домі в Ню Йорку 20-го жовтня ц. р. У президії були інж. Богдан Лучаковський та інж. Юліян Крзяк.

На нарадах порушувано не лише внутрішні організаційні справи Т-ва. Збори перейняті були журбою і турботами про український ліс, який грабунковим способом винищується на українській території безглуздою господаркою московського окупанта. Українські лісники рішили підняти свій голос протесту в Об'єднаних Націях та через радіостанцію „Свобода" передача окремого інтерв'ю з українськими чільними лісниками вже залевцена. Новообраний провід товариства складається: інж. Анатоль Ґудзовський — лісмайстер, інж. Роман Вергун і інж. Роман Яримович, члени Управи. Інженери Іван Вінтоняк, Адам Шмериковський і Осип Баран — Контрольна Комісія. Крім того збори обрали інж. І. Вінтоняка на редактора Лісницького Вістника.

По ділових нарадах відбулась традиційна розвагова частина при співучасті родин членів Об'єднання.

Пейпінґ відкидає умови Індії щодо переговорів — продовжує наступ

Ню Делі. — Пейпінґ відкинув становище Індії, що переговори про мирне полагодження кордонного спору можна вести тільки тоді, коли комуністичний Китай відкличе свої війська на лінію з 1-го вересня ц. р. Комуно - китайський уряд заявив, що таким чином він дав би свою згоду на таку кордонну лінію, якої він не визнає. Китайські комуністи далі твердять, що вони „не ведуть ніякої агресивної війни проти Індії, а „відповіли тільки на агресивну атаку збоку Індії і що бої продовжуються". Насправді комуно - китайський наступ продовжується. Китайські комуністи зайняли село Янг за 5 миль на схід від захопленого в минулому тижні міста Товангу і ідуть „джіпами" в сторону 30,000-ного міста Тезпур, індійського військово - адміністраційного центру того району. Китайські комуністи очевидячки хочуть відрізати гімалайську країну Ассам від зв'язку з Індією. Ассам нараховує 14 мільйонів населення. Британія будучим то приспішено постачає Індії автоматичну зброю, брак якої дав себе тепер дошкульно відчути індійській армії.

Короткі вістки

● Кубинські втікачі у ЗДА вислали декларацію президентові Кеннеді, в якій домагаються, щоб після скинення уряду диктатора Кастра, Америка визнала той уряд, який створять кубинські еміґранти в ЗДА та в інших державах.

● На біржах у Цюріху, Парижі, Брюсселі, Амстердамі, Мілані і Франкфурті промислові акції пішли назагал вгору. Ці біржі, які звичайно орієнтуються на нюйоркську біржу, зареагували корисно на вістку про „відпруження" у міжнародній ситуації. Тільки в Лондоні знанно впали ціни на золото.

● Совєтський поет Євгеній Євтушенко, який саме тепер перебуває на Кубі, де бере участь у накручуванні пропагандивного фільму, написав вірш з захопленими словами про промову Кастра, яку чув у Гавані та з прославлюванням „маленького відважного острова, що стає великою країною". Євтушенко протелефонував той свій останній пропагандивний „твір" до московської „Правди", яка помістила його під заголовком „Лист до Америки".

Увага! НЮАРК, Н. Дж. Й ОКОЛИЦЯ! Увага!

ОбВУА — ВІДДІЛ в НЮАРКУ, Н. Дж., І СТАНИЦЯ Б-ВА кол. ВОЯКІВ І. У.Д. (УНА) в НЮАРКУ, Н. Дж.

запрошують всіх б. Вояків, які живуть в Нюарку й Околиці на

ПАНАХИДУ ЗА ВПАВШИХ ВОЇНІВ У ЛИСТОПАДОВОМУ ЗРИВІ,

що відбудеться в четвер, 1-го листопада 1962 р. в год. 7:30 вечером, в українсько-кат. Каплиці в Нюарку, при Сенфорд Евеню, та до численої участі в

ЛИСТОПАДОВОМУ АПЕЛЮ,

який відбудеться в СУБОТУ, 3-го ЛИСТОПАДА 1962 року, в год. 7:30 вечером, в домівці ОбВУА — при Белмонт Евеню 9.

УПРАВИ ОБИДВОХ КОМБАТАНТСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Увага! Увага!

ДІТРОЙТ, ВІНДЗОР і ОКОЛИЦЯ!

В суботу, 3-го листопада 1962 р. в залі УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ, при 4655 Martin Street — DETROIT, Mich.

— відбудуться —

ЗБОРИ Окружного Комітету Відділів УНСоюзу,

участь в яких повинні взяти члени Окружної Управи, представники Відділів, відділові урядовці та конвенційні делеґати Відділів:

ДІТРОЙТ: 79, 146, 175, 183, 292
ГЕМТРЕМК: 20, 94
ДЖЕКСОН: 302
СЕҐІНО: 309
АМГЕРСТБУРҐ: 506
ФЛІНТ: 303
ЛІМІНҐТОН: 504
ВІНДЗОР: 341
ЛОНДОН: 460
РОССФОРД, Ог.: 71, 235
ТОЛІДО, Ог.: 165, 167

В Зборах візьме участь Йосип Лисогір, головний предсідник Українського Народного Союзу.

До участи в Зборах запрошується всіх Членів УНСоюзу та зацікавлене УНСоюзом Українське Громадянство.

ПОЧАТОК Зборів — в год. 7:00 вечером.

ПОЗИЧКА НА НОВІ АВТА

$4 РІЧНО ВІД $100

ПЛАТНА ДО 36 МІСЯЦІВ

(Забезпечення на авто може бути включене)

Сума позички	Місячна сплата
$ 1,000. —	$ 31.11
$ 1,500. —	$ 46.66
$ 2,000. —	$ 62.22
$ 2,500. —	$ 77.78
$ 3,000. —	$ 93.33

Уживані авта фінансовані за низькими ратами.

БАНКОВА ОБСЛУГА в цілій окрузі вже понад 100 років.

HUDSON COUNTY NATIONAL BANK

JERSEY CITY

HOBOKEN, BAYONNE, UNION CITY, WEEHAWKEN, NORTH BERGEN, GUTTENBERG

Платне політичне оголошення

ВІДПОВІДНИЙ ДОСВІДЧЕНИЙ ГОЛОСУЙТЕ на John T. REUTCKE РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ КАНДИДАТ на СУДДЮ міського суду в ШІКАҐО, Ілл. Вибори у ВІВТОРОК, 6-го ЛИСТОПАДА 1962.

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями та Знайомими, що, по коротких терпіннях, упокоїлася в Бозі в суботу, 27-го жовтня 1962 року в Елизабеті, Ню Джерзі, наша Найдорожча

ДРУЖИНА, МАТИ, СЕСТРА і БАБУСЯ

бл. п.

Іванна ВАЦЬ-ЯВОРСЬКА

Тіло Покійної спочиває в пох. заведенні McCracken — 2124 Rahway Avenue, Elizabeth, N. J.

ПАНАХИДИ — в НЕДІЛЮ і ПОНЕДІЛОК, 28-го і 29-го ЖОВТНЯ 1962 р., в тім же заведенні, в год. 7:45 веч.

ПОХОРОН — у ВІВТОРОК, 30-го ЖОВТНЯ ц. р., в год. 9:00 ранку, з церкви св. Володимира в Елизабеті, на St. Gertrude Cemetery в Rahway, N. J.

Глибоко прибиті:

ВОЛОДИМИР — муж
ЯРОСЛАВ і ІРИНА — син і синова
АНТОНІНА — сестра в краю
МАРУСЯ і ЮРЧИК — внуки

КАТЕРИНА КІРІЧАН з Федевичів,

уродженка та громадянка с. Гнатковичі, як і громадянка м. Перемишля, померла у Філядельфії в дні 25-го жовтня 1962 року, на 69-му році трудолюбливого життя, по важкій недузі, про що Родину, Приятелів та Знайомих повідомляють оповиті невимовним смутком

АНДРІЙ — муж
ЯРОСЛАВ — син
ІРЕНА — дочка
ВОЛОДИМИР — зять
АНДРІЙЧИК — внучок

Парастас за душу Покійної відправлено при домовині в неділю, 28-го жовтня б. р., в год. 8:00 вечером, у філядельфійському похор. заведенні Михайла Насевича, а тлінні останки по відслуженні Служби Божої в церкві Царя Христа на Найставні, похоронено в дні 29-го жовтня на цвинтарі на Факсчейс.

НАУКОВЕ Т-ВО ім. ШЕВЧЕНКА в ЗДА
ФІЛОЛОГІЧНА СЕКЦІЯ

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

— відбудеться —

в СУБОТУ, 3-го ЛИСТОПАДА 1962 р. в год. 7:00 вечером, в УКРАЇНСЬКОМУ ІНСТИТУТІ АМЕРИКИ, 2 Схід 79 вул. — в Ню Йорку.

ПРОГРАМА

Ред. Богдан КРАВЦІВ — відкриття;
Проф. д-р Г. ЛУЖНИЦЬКИЙ — доповідь на тему: „Забуті матеріяли до історії української культури".

ГОСТЯМ РАДІ

ДИРЕКЦІЯ ФІЛОЛОГІЧНОЇ СЕКЦІЇ

• ПРАЦЯ •
• MALE & FEMALE •

Потрібний СУПЕРІНТЕНДЕНТ
Побажане подружжя.
2 гарні кімнати плюс доплата.
Довідуватись:
адвокат
Carroll CZALCZYNSKI
31 Saint Mark's Place
Manhattan, N. Y.

ПОТРІБНО КУХАРЯ і ПРИБИРАЛЬНИЦІ
до праці на СОЮЗІВЦІ.
Може бути також подружжя.
Голоситись:
UKRAINIAN NATIONAL ASS'N ESTATE
Kerhonkson, N. Y.
Telephone: 5641

• ПРАЦЯ •
• HELP WANTED FEMALE •

Молода ДІВЧИНА
до праці при числах.
40 годин в тиждень.
Bronx, N. Y. — 172nd Street.
Постійна праця, приємні умовини. Писати до:
P. O. Box 23
HIGHBRIDGE STATION, N. Y.
53 Personel Dept.

ОПЕРЕЙТОРКИ,
досвідчені при шитті суконок.
Секційна праця. Приємні умовини, постійна праця цілий рік.
CHIC DRESS
84 West Hoffman Avenue
Lindenhurst, N. Y. TU 4-0330

• ПРАЦЯ •
• HELP WANTED MALE •

МАШИНОВІ ОПЕРЕЙТОРИ
Побажані з досвідом до звивання НИТОК, але неконечно. Місцевість Maspeth. Стала праця, добрі умовини праці.
52-55 — 74th St., Maspeth, L. I.
OL 1-4772

ФАХІВЕЦЬ до НАПРАВИ БОЙЛЕРІВ
Досвід у:
RETUBING & WELDING.
Мусить мати дозвіл на їзду автом. Постійна праця, добра платня. Голоситись тільки між 9 і 6 по пол. від понед. до п'ятниці, в суботу — від 9 до 3.
BROOKLYN BOILER REPAIR CO.
5814 Preston Court, Brooklyn
CL 1-3000

Досвідчений до НАПРАВИ
МУЗИЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ
до дутих дерев'яних і мосяжних інструментів.
Добра платня, постійна праця, приємні умовини. Робітня при денному світлі. Положення у Westchester County, NYC.
Кликати — Mr. EULEY
White Plains 9-8448

Досвідчені НАВИВАЧІ ТРАНСФОРМАТОРІВ
Добра фабрика. Постійна праця. Приємні умовини.
SIGNAL TRANSFORMER CO.
1661 McDonald Avenue
Brooklyn, N. Y. ES 8-0615

Короткі вістки

● Спільний Господарський Ринок погодився на уможливлення 18-м африканським державам експорту їхніх сировин до Західньої Европи на догідних умовинах. Переговори про це велись близько рік, а закінчились успішно на минулотижневій конференції міністрів народного господарства шістьох західньо - европейських членських держав Спільного Господарського Ринку у Брюсселі.

● У столиці Південного В'єтнаму Сайґоні, під час святкування дня незалежности тієї держави, вибухла на площі перед міською радою бомба, кинена в юрбу, яка придивлялась військовій параді. Два амбулянси забрали до шпиталів ранених, але 5 дальших ранених лежали ще на вулиці, чекаючи на відтранспортування їх до шпиталю.

● РІЗНЕ ●

МОРОЗ НА ПОЛІ,
ВВЕСЬ МЕД В СТОДОЛІ,
МИЛІ БДЖІЛКИ НАНЕСЛИ,
МЕДУ ДОВОЛІ.

Вистарчить для них і для добрих людей.
Малі закупна полагоджується
в СУРМІ
11 East 7th Street
NEW YORK 3, New York.
За більшим купном, по ціні гуртовій, просимо звертатися до:
SURMACH APIARY,
169 W. Saddle River Rd.
SADDLE RIVER, N. J.
МЕД гречаний, конюшиновий і липовий.

Платне політичне оголошення

Добре, ДЖОРДЖ РАМНІ

В останніх двох роках Ваші податки в Стейті МИШИҐЕН збільшилися понад $ 100,000,000.— річно.

Не зважаючи на цей додатковий прихід, ми маємо заборгованість вищу, чим тому два роки, з дефіцитом Стейту у висоті $ 85,000,000.—

Що Ви задумуєте зробити з нашими Стейтовими Фінансами?

Справжнє питання не відноситься лише до грошей, але головним чином до співпраці з населенням.

Чи може правління Стейту, яке є збанкрутоване, глибоко в довгах і незадовільно ведене, дати потрібні удогіднення навеленню Мишиґену? Або, чи може Стейт зі справною фінансовою структурою і з добрим проводом дати кращі послуги населенню? Під яким проводом населення Стейту Мишиґен віднесе більші користі?

Кращі школи. Кращі умовини для психічного здоров'я. Кращі умовини для працюючих. Краща суспільна допомога. Всі ці удогіднення принесуть більшу користь, коли будуть піддтримані здоровою, добре адміністрованою фінансовою програмою.

Здорова фінансова адміністрація для Стейту Мишиґен, повинна розпочатися від реформи видатків. Реформа видатків НЕ МУСИТЬ спиратися на обмеженні необхідних життєвих послуг. Вона мусить розглянути якість послуг з виключенням непотрібних і подвійних видатків. Далі нам потреба реформи податків із залишенням нашої теперішньої безглуздої, скомпільованої з різних джерел податкової програми. Нова податкова програма бусить брати до уваги побажання і спроможність всіх громадян Стейту.

ПРОВІД в Ленсінгу є необхідний, щоб притягнути до співпраці всі круги для здорової, справедливої фінансової програми, яка повинна бути корисною для цілого населення Стейту Мишиґен. Я бажаю віддати цілий свій досвід для проводу групами населення навіть різних переконань та для праці для добра всіх.

ЧИ БАЖАЄТЕ ДАТИ МЕНІ МОЖЛИВІСТЬ ДОКАЗАТИ, ЩО МОЖЕ ДАТИ НОВИЙ ПРОВІД В ЛЕНСІНГУ?

George Romney

Зі спорту

УСК Ню Йорк — 4 гри, 4 перемоги!

Після 21 жовтня репрезентаційна футбольна дружина Українського Спортового Клюбу в Ню Йорку веде перед в великій десятці Німецько - Американської Ліґи вісьми точками, здобутими в чотирьох грах перед Готою, що в п'ятьох грах здобула сім точок, та „Джуліяною" і „Ґотчі", які в чотирьох грах здобули по п'ять точок.

Навчені досвідом минулого сезону Рада директорів і Управа УСК-у дбайливо приготовляться до нового сезону. Провід УСК-у старається минулорічний склад першої футбольної команди так доповнити, щоб він був спосібний ставити спротив найкращим командам Ню Йорку та в грах за Чашу Америки міг зайняти належне місце.

Спортові коментатори німецького часопису „Штатсцайтунг" — били на сполох вже на початку сезону, остерігаючи свої клюби з Німецької Ліґи, що тяжко, щоб повторилася минулорічна історія з УСК-ом, бо він вже має сильну команду і не буде так легко втрачати точки, як минулого року.

УСК вже на два тижні перед початком сезону мав повну команду, та міг випробувати її боєздатність в товариських змаганнях з „Чорноморською Січчю" з Нюарку: 23 вересня почався сезон в Німецько - Американській Лізі. Перші змагання на площі УСК-у; УСК — Ґотчі.

Перші змагання УСК вирішив в свою користь 2:1. Змагання були емоційні та на високому поземі. — В УСК-у заграла дуже добре оборона та найкращій на площі Бредлі. Офензивній лінії бракувало „мозку", через брак Пурдона на середині нападу.

Другі змагання за мистецтво УСК грав на площі Айнтрахту з сильною італійською командою Джуліяною 30-го вересня. До цих змагань УСК виступив вже в повному складі з Пурдоном на середині нападу. — Джуліяна показалася сильнішою, як сподівалося. — Її оборонні формації добрі — напад небезпечний під торотами. — Наша оборона здала іспит вдруге. Пурдон на середині нападу вніс бойового духа до нашої офензиви, та ще до того на початку змагань прекрасною головкою здобув провадження для УСК-у, — і тоді наша публіка відітхнула! — Ці найкращі покищо змагання в тому сезоні, — УСК вирішив у свою користь 2:1. Одинокі ворота Джуліяна здобула з карного.

7-го жовтня гостили ми в себе Греків. Публіка хвилювалася, бо Греки не ті самі, що минулого року. Їхня команда майже повністю змінена. Вони спровадили з Греції нових змагунів з першої дивізії. На чоло нових змагунів вибивається Космідіс в нападі. — До того грецька публіка темпераментна. Під час змагань попередньої неділі з Готою та публіка так побила деяких змагунів з Готи, що мусіли кареткою відвозити до шпиталю. Провід УСК-у зорганізував кадру впорядчиків та запросив поліцію. Та все таки дійшло до непорядку на площі. Змагання були перервані на 8 хвилин — доки наші впорядчики не навели порядок на площі. — Остаточний білянс тих змагань 3:1 для УСК-у.

21-го жовтня УСК у себе грав з Бруклином першу гру подвійних змагань, другі змагання це Гакоаг з Чорноморською Січчю з Нюарку з Американської Футбольної Ліґи. — Гарний день стягнув на площу багато симпатиків УСК-у і Чорноморської Січі. В перших змаганнях — Бруклин заохочений спортовим коментатором зі „Штатсцайтунг": „Чи зможе Бруклин затримати переможний похід УСК-у, — грав дуже завзято (але фер) і не дав можливости нашому нападові здобути ворота довший час. — При кінці другої половини Піоті був вільний коп за „фовль" на нашому змагунові — з віддалі понад 25 метрів і м'яч мимо інтервенції бруклинського воротаря знайшовся в сітці. — Наша оборона не мала великого труду тримати бруклинський напак в шаху, — а кілька небезпечних стрілів оборонив як завжди певно воротар Патерзон. УСК майже цілу гру панував на площі, але вислід так і залишився 1:0 для УСК-у.

В слідуючих змаганнях того ж дня між Чорноморською Січчю і Гакоахом — вислід був 1:1. — Нерішений вислід є кривдячий для Січі — до чого в великій мірі причинився сторонничий суддя (для Гакоаху!). Січ перевищала свойого противника стартом, жертвенністю — технічно та комбінаційно.

Дотеперішні висліди футбольної дружини УСК-у вказують на тверду постанову втримати провід у великій десятці Німецької Ліґи.

При матеріяльній і моральній допомозі прихильників і симпатиків українського спорту вдасться осягнути Раді Директорів, що її очолює д-р Ярослав Восвідка і Управі УСК-у з її головою мґр. Петром Григоровичем такі завдання:

1. На власній площі, що її здобуто великим трудом і жертвенною працею багатьох наших громадян та матеріяльною допомогою цілого громадянства Ню Йорку, — побудувати криту трибуну на 1,000 осіб. Пляни трибуни виготовив інж. А. Сумик. Допровадити воду на площу — побудувати роздягальні для змагунів з тушами. — Пристосувати приміщення на буфет.

2. Розвинути і спопуляризувати інші спорти між нашою молоддю до тої міри, щоб мати не лише чемпіонів серед української спільноти, й таких, які могли б змагатися за чемпіонат Америки.

3. Дати молоді до диспозиції всі можливі урядження: літом площу, взимі винаймити руханкові залі, де можна б виховати власних спортовців із дорости, які гідно боронили б ім'я українського спортовця в Америці.

Напевно менаджер УСК-у п. Василь Босий і тренер першої команди УСК-у п. Бредлі пороблять всі заходи, щоб перемоги були за нами.

Зенон О. Корчинський

Всячина

УКРАЇНСЬКІ ФАЗАНИ

Понад сімсот років тому в Малій Азії, на берегах річки Фазіс, европейці виявили невідомого на ті часи райдужного птаха. Вони назвали його фазаном.

Спочатку фазанів завозили в зоопарки, потім почали розмножувати як мисливську дичину. Минали сторіччя, і птах дедалі поширювався в країнах з теплим та помірним кліматок.

Фазани — корисні птахи. Вони поїдають шкідливих комах, насіння бурянів; там, де оселяються фазани, зникають миші, вужі, змії.

У післявоєнні роки казахстанських фазанів завезено з Кзил - Ординської области на Миколаївщину, в Україну. Вони швидко заклімавизувалися. Згодом створено в Криму фазанячий розплідник. У спеціяльно збудовані вольєри поселили птахів, доставлених з Румунії. Через кілька років з'явилися розплідники й на Київщині: один — у Залiссі, другий — неподалік Димера.

Тепер у дев'ятнадцяти областях України є фазанячі птахоферми. Різні за походженням птахи дають витривалі, пристосовані до нових умов покоління. Нащадки зберігають найкращі якості батьків. Вони можуть переносити холодну зиму; ночувати на деревах, як румунські фазани; досягати, як німецькі, великої ваги — самець до 2-х з половиною кілограмів, самка — півтора.

1965 року почнеться промислове полювання на фазанів.

„Вовча Тропа" потребує нових приміщень для новацтва

В суботу 20-го жовтня відбулися в Ню Йорку з ініціятиви Крайової Пластової Старшини інформативні наради представників Пластприятів і Пластових Станиць округи Ню Йорк — Філядельфія в цілі заплянування розбудови Пластової Оселі „Вовча Тропа" в Іст Четгем, Н. Й. В нарадах, якими проводив голова Крайової Таборової Комісії пл. сен. Ю. Ференцевич, взяли участь крім проводу КПС представники Станиць та Кружків Пластприяту із таких осередків: Елизабет, Йонкерс, Джерзі Ситі, Нюарк, Ню Йорк, Пасейк, Філядельфія. Вислухавши короткого перегляду господарки і розбудови Пластових осель на терені ЗДА і звіту з теперішнього стану Пл. Оселі „Вовча Тропа", присутні в широкій виміні думок ствердили конечну потребу поліпшення мешкального і санітарного стану новацьких таборів на „Вовчій Тропі". У зв'язку з побудуванням нової криниці, яка, як ствердженo, дає подостатком води навіть під час загальної посухи, можливости розбудови і пересунення таборування новацтва на інше місце помітно зросла. Для розпрацювання детальних плянів побудови приміщень для новацького табору вибрано окрему технічну комісію, в склад якої увійшли: інж. В. Шехович, п. Р. Качмарський, п. О. Коморовський, п. Р. Мороз, інж. Б. Соболта та інж. Б. Турко. Крім цього вибрано комісію, яка має за завдання інформувати батьків і громадянство про плянування і поступ розбудови Пластової Оселі „Вовча Тропа" та старатися про відповідні фонди на ту ціль. Членами вибрано інж. Ю. Крижанівського, пані Е. Харченко, інж. Я. Бойдуника, п. В. Мочулу і п. В. Саляка. Координатором цих праць є голова Крайової Таборової Комісії.

Ц.

13 осіб, які рішають про долю ЗДА

Вашинґтон. — У зв'язку з кубинською кризою преса пригадує про склад Крайової Ради Безпеки, яка доражує Президентові, як вирішувати долю ЗДА. Президент Кеннеді сам вирішує проблеми закордонної політики, але перед тим він нараджується з членами Крайової Ради Безпеки. Ця Рада під час кубинської кризи нараджуєтся двічі денно, вислухавши перед тим звіту представника Розвідчої Агенції. До Ради Безпеки належать (крім Президента): 54-річний віце - президент Линдон Б. Джансон; 53-річний державний секретар Дін Раск, якого думку Президент високо цінить і 36-річний брат Президента Роберт Ф. Кеннеді; 46-річний належать ще Ллювелин Томп- 53-річний секретар скарбу Даґлес Діллон; 61-річний голова Об'єднаних Шефів Штабу генерал Максвелл Тейлор; 60-річний директор Центральної Розвідчої Агенції Джан МекКон; 43-річний дорадник Президента Мек Джордж Бонді; наймолодший член Ради Безпеки — Теодор Соренсен, що є найближчим помічником Президента ще з часів його побуту в Конґресі. До Ради належать ще Длевелин Томпсон (58), Джордж Болл (52) і Росвел Гілпатрик (55)

Кеннеді зарядив членам кабінету припинити виборчу кампанію

Вашинґтон. — Кеннеді 24-го жовтня видав зарядження членам свого кабінету, щоб вони припинили вести виборчу кампанію так довго, поки триває кубинська криза. Сам Президент і віце - президент Джансон вже припинили виборчу кампанію, як тільки почалася бльокада Куби. Згідно з зарядженням Президента не братимуть участи у виборчій кампанії такі члени кабінету: секретар рільництва — Орвіл Л. Фріман, секретар торгівлі — Лютер Г. Годжес та секретарі внутрішніх справ — Стюарт Л. Юдолл, праці — Віллард Сірц, здоров'я і виховання — Антоні Селебзізі та головний поштмайстер — Едвард Дей. 4 секретарі: оборони— МекНамара, скарбу — Даґлес Діллон, головний прокуратор Роберт Кеннеді і державний секретар — Дік Раск і так не могли брати участи у виборчій кампанії тому, що вони займають такі пости, які мають непартійний характер. Зарядження Президента про неучасть членів кабінету у виборчій кампанії спричинить великі зміни у виборчих вічах і зборах, які вже були давніше заповіджені.

Медицина знає засоби, як запобігати серцевим недугам

Шикаґо. — Визначний дослідник серцевих недуг професор Нортвестенського університету д-р Дж. Стемлер заявив, що медицина знає багато способів, як не допускати до недуги коронарної тромбози в людей середнього віку. Професор Стемлер сказав, що люди середнього віку мусять змінити спосіб свого життя, щоб не допустити до першої серцевої атаки. Ось такі ненормальності ведуть до серцевих недуг: високе тиснення крови; хронічне об'їдання; велика скількість холестеролю в крові; курення; фізична неактивність. Кожда людина може мати на стільки сильної волі, щоб могла не об'їдатися, не курити та трохи рухатися. Все це повинно відбуватися під контролею лікаря, і тоді людина не дістане серцевої атаки та забезпечить собі довше життя.

З Ф-Лиса Микити...

Хто в Джемейці не буває
Той не бачив і не знає
Що КУЗЬМИНСЬКИЙ продає

В нього хат, палат і ґанків
Що не тільки для підпанків
Але й бідний купить дім.

Як готівки Вам бракує,
Бо вже жінка не працює,
Він Вам два морґеджі дасть.

Тож спішіть поки ще сухо
Він наставить своє вухо
Буде слухать всіх бажань.

Дім великий, чи маленький,
Мурований чи біленький
В нього всі у книзі є.

UNITED REAL ESTATE CO.
170-18 Hillside Avenue — JAMAICA 32, N. Y.
Tel.: OL 8-6330

ARKA Company DEPARTMENT STORE
48 E. 7th St.
Tel.: GR 3-3550 New York City
АРКА має 1,000 РІЗНИХ українських ПЛАТІВОК.

ДО ВИНАЙМУ
два 6-кімн. апартаменти, великі гарні кімнати, $67.00 місячно кожний. Власна олива на парове огрівання.
Mrs. C. MANDY
561 So. 12th Street
Newark, N. J.

● Real Estate ●

ФАРМА або ХАТА на ПРОДАЖ.
15 миль від Монтічело, Н. Й.
За інформаціями писати:
Walter ROBAK
362 So. 21st Street
Irvington, N. J.

ЗИМОВИЙ ДІМ — 2 спальні, та 14-кім. умебльований дім, 4 бонгала, крамниця, гараж. Приблизно 12 акрів при гол. дорозі, добра вода, став. Ціна — $14,500. Сплати за умовою.
KOPP OF KERHONKSON
Tel.: Kerhonkson 7500

Пошукується
Фахового БУЧЕРА
до продажу в м'ясній крамниці. Стала праця. Добра платня.
Голоситись:
YONKERS MIASARNIA
19 Yonkers Ave., Yonkers, N. Y.
Tel.: YO 5-1665
Власник: ВАСИЛЬ КРАВЕЦЬ

ЗІЛЛЯ, ЯКІ БУЛИ УЖИВАНІ ВІД ТИСЯЧУ РОКІВ І ПРИНОСИЛИ ПОЛЕГШУ ПРИ БАГАТЬОХ НЕДОМАГАННЯХ
ПОРУЧАЄМО ТАКІ:
На ревматизм — Elde Root 100 пігулок — $4.00;
На болі нирок і міхура — Hebkaps, No. 85 —100 пігулок — $4.00;
На високе тиснення крови — H.B.T. — 100 пігулок $4.00;
На нерви — зелові пігулки No. 91—100 пір. — $4.00;
При „зміні життя" — Hot Flashes Corn Seal Compound пігулки, 100 —$4.50;
При запаленні жовчевого мішочка — GBT пігулки — 100 — $4.00;
При боляках шлунка Ulcerine — сконцентрований екстракт зел. — 1½-місячне лічення — $6.50.
KIEHL PHARMACY, Inc.
заснована 1851.
Chemists and Druggists
109 3rd Avenue
поміж 13-ою і 14-ою вул.
NEW YORK, N.Y.

Theodore WOLINNIN, Inc.
Директор Похоронного Заведення
123 East 7th Street
NEW YORK, N. Y. (9)
Tel.: GR 5-1437
СОЛІДНА ОБСЛУГА.

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
Completely AIR CONDITIONED
Займається ПОХОРОНАМИ в СТЕЙТІ NEW JERSEY.
Ціни приступні для всіх.
Обслуга чесна й найкраща.
У випадку смутку в родині, кличте, як в день, так і в ночі:
John KOWALCHYK
129 GRAND STREET
(cor. Warren Street)
JERSEY CITY 2, N. J.
Te.: HEnderson 4-5131

Петро ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ.
Контрольована температура
Модерна каплиця до ужитку ДАРОМ.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Te.: ORchard 4-2568

ТАРЗАН, ч. 4930. Розв'язка трагедії...

Тарзан шукав швидко і вміло, а тоді він кинув маленький предмет в руку ляйтенанта. — Оце, — сказав він сумно, я витягнув із черепа Сімпсона.

— Куля? — запитав Воллес. — Так це зробить причетним Гаррі Спіра до вбивства, а також...

— Так, — підказував мавполюд. — Він і той „король знахурів", — це мабуть та сама особа!